

Zarządzenie Nr 0050.299.2011
Wójta Gminy Nędza
z dnia 31 października 2011 roku

w sprawie zarządzania ryzykiem

Na podstawie „Standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych” stanowiących załącznik do komunikatu nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 roku oraz art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. nr 142, poz. 1591 z 2001 r. z późn. zm.)

zarządzam, co następuje:

§ 1

Wprowadza się do stosowania w Urzędzie Gminy w Nędzy Procedurę zarządzania ryzykiem, zgodnie z załącznikiem do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Zobowiązuje się wszystkich pracowników Urzędu Gminy w Nędzy do zapoznania się z procedurą oraz przestrzegania zasad w niej zawartych.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2012 roku.

PROCEDURA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM
W URZĘDZIE GMINY W NĘDZY

ROZDZIAŁ I

Postanowienia ogólne.

§ 1

1. Procedura określa zasady i tryb zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Nędzy.
2. Zarządzanie ryzykiem to zespół działań ukierunkowanych na realizację misji jednostki, osiągnięcie wyznaczonych celów oraz realizację przyjętych zadań.
3. Ilekroć w niniejszej procedurze jest mowa o:
 - a) ryzyku – należy przez to rozumieć prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia, które może w niekorzystny bądź szkodliwy sposób wpłynąć na proces osiągania celów oraz realizacji zadań nałożonych na jednostkę,
 - b) zarządzaniu ryzykiem – należy przez to rozumieć podejmowanie czynności mających na celu: rozpoznanie, ocenę, kontrolę, nadzór oraz monitorowanie działań wchodzących w zakres realizacji celów oraz zadań jednostki oraz związanych z nimi ryzyk.

§ 2

W Urzędzie Gminy w Nędzy za prawidłowe oraz skuteczne zarządzanie ryzykiem odpowiedzialność ponosi kierownik jednostki oraz pozostali pracownicy podejmujący w tym zakresie decyzje na podstawie uprawnień przyznanych im w dokumentacji wewnętrznej jednostki oraz na podstawie obowiązujących zakresów obowiązków.

§ 3

Celem zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Nędzy jest zwiększenie prawdopodobieństwa osiągnięcia celów jednostki i realizacji jej zadań.

§ 4

1. Ryzyko ze względu na czynniki je kształtujące dzieli się na:
 - a) ryzyko zewnętrzne - jest to rodzaj ryzyka determinowany przez czynniki zewnętrzne, które występuje niezależnie od zakresu działań prowadzonych przez jednostkę,
 - b) ryzyko wewnętrzne - ryzyko to wynika wprost z działalności jednostki oraz może być kontrolowane poprzez działania oraz decyzje podejmowane wewnątrz jednostki.
2. W oparciu o ust. 1 ustala się następujące kategorie ryzyka dla Urzędu Gminy w Nędzy:
 - a) ryzyko finansowe,
 - b) ryzyko dotyczące zasobów ludzkich,
 - c) ryzyko działalności,
 - d) ryzyko zewnętrzne.

Kategorie ryzyka wraz z przykładami dotyczącymi jego możliwych źródeł (przyczyn) określa **załącznik nr 1** do niniejszej procedury.

ROZDZIAŁ II

Proces zarządzania ryzykiem.

§ 5

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez:

- a) monitorowanie realizacji zadań Urzędu Gminy w Nędzy,
- b) identyfikację i ocenę ryzyk z nimi związanych,
- c) ustalenie metody przeciwdziałania ryzyku,
- d) przeciwdziałanie ryzyku,
- e) dokonywanie okresowego przeglądu zidentyfikowanych ryzyk.

§ 6

1. Monitorowanie realizacji zadań jednostki polega na przygotowaniu planu pracy jednostki określającego jej misję oraz poszczególne cele i zadania na dany rok.
2. Cele i zadania na dany rok dla Urzędu Gminy w Nędzy przygotowuje koordynator kontroli zarządczej. Propozycja celów i zadań jest przedstawiana kierownikowi jednostki przed rozpoczęciem roku budżetowego, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach - nie później niż do 31 stycznia roku budżetowego.

§ 7

1. Identyfikacja ryzyka polega na ustaleniu ryzyka zagrażającego poszczególnym celom i zadaniom ustalonym dla Urzędu Gminy w Nędzy.
2. Analizę ryzyk w Urzędzie Gminy Nędza przeprowadza się przy użyciu Karty Analizy Ryzyka w Urzędzie Gminy w Nędzy, której wzór znajduje się w **załączniku nr 2** do niniejszej procedury.
3. Podczas identyfikacji ryzyka stosowana jest kategoryzacja ryzyka określona w § 4.
4. Ocena ryzyka polega na określeniu wpływu i prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka, a następnie ustaleniu jego istotności według zasad określonych w § 8.
5. Ustalenie wpływu ryzyka polega na określeniu przewidywanych skutków, jakie będzie miało dla realizacji zadania czy osiągnięcia celów jednostki określonego w planie kontroli na dany rok. Do określenia wpływu ryzyka używana jest następująca skala ocen: duży- 3 punkty, średni- 2 punkty, mały- 1 punkt.
6. Ustalenie prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka polega na określeniu przewidywanej częstotliwości występowania w ciągu roku zdarzenia objętego ryzykiem. Do określenia prawdopodobieństwa stosowana jest następująca skala ocen: duże- 3 punkty, średnie-2 punkty, małe-1 punkt.
7. Podczas określania wpływu i prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka stosowane są zasady zawarte w **załączniku nr 3** do niniejszej procedury.

§ 8

1. Na podstawie dokonanej oceny wpływu i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka ustalany jest poziom istotności ryzyka.
2. Ustala się następujące poziomy istotności ryzyka:
 - a) ryzyko poważne – ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację pracy jednostki wynosi 6 lub 9 punktów,
 - b) ryzyko umiarkowane – ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację pracy jednostki wynosi 3 lub 4 punkty,
 - c) ryzyko nieznaczne ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację pracy jednostki wynosi 1 lub 2 punkty.
3. Ryzykiem akceptowanym jest ryzyko nieznaczne. Ryzyko umiarkowane i poważne przekracza akceptowany poziom ryzyka.
4. Ryzyko przekraczające akceptowany poziom ryzyka wymaga ustalenia i podjęcia działań ograniczających je do poziomu akceptowanego poprzez zmniejszenie jego wpływu lub prawdopodobieństwa wystąpienia (przeciwdziałania ryzyku).
5. Niżej zostały przedstawione poziomy istotności ryzyka w formie graficznej – w postaci matrycy punktowej analizy ryzyka.

MATRYCA PUNKTOWEJ ANALIZY RYZYKA:

Wpływ ryzyka	waga				
duży	3	3	6	9	
średni	2	2	4	6	
mały	1	1	2	3	
	0	1	2	3	Waga prawdopodobieństwa
		małe	średnie	duże	prawdopodobieństwo

 ryzyko nieznaczne

 ryzyko umiarkowane

 ryzyko poważne

§ 9

1. Metodami przeciwdziałania ryzyku są:

- przeniesienie ryzyka na inny podmiot – dotyczy kategorii ryzyk w odniesieniu do których stosuje się przeniesienie odpowiedzialności za ich skutki na inny podmiot (np. towarzystwo ubezpieczeniowe) poprzez zawarcie umowy o ubezpieczenie lub zlecenie wykonania określonych czynności obciążonych ryzykiem instytucjom zewnętrznym na ich odpowiedzialność,
- przeciwdziałanie ryzyku – dotyczy kategorii ryzyk, które wymagają podjęcia zdecydowanych, przemyślanych oraz szczegółowo zaplanowanych działań prowadzących do likwidacji lub znacznego ograniczenia ryzyka,
- wycofanie się z planowanych czynności lub zrealizowanie zadań z uwagi na niemożliwość do akceptacji – tolerowania poziom ryzyka z nimi związanego, o ile ich realizacja nie jest obligatoryjna.

ROZDZIAŁ III

Postanowienia końcowe.

§ 10

- Okresowy przegląd ryzyk obejmuje dokonanie nie rzadziej niż raz w roku przeglądu wszystkich zidentyfikowanych ryzyk celem określenia, czy dane ryzyko uległo zmianie (na korzyść lub niekorzyść jednostki) i czy nie uległa zmianie dokonana uprzednio ocena w zakresie jego istotności.
- Określenie czy dane ryzyko uległo zmianie, czy nie uległa zmianie dokonana uprzednio ocena w zakresie istotności ryzyka, może być dokonane przy tworzeniu karty analizy ryzyka na nowy rok.

KATEGORIE RYZYKA

Poniższa tabela przedstawia kategorie ryzyka wraz z przykładami dotyczącymi jego możliwych źródeł (przyczyn). Tabela nie określa zamkniętego katalogu ryzyka.

Ryzyko finansowe	
Budżetowe	Związane z planowaniem dochodów i wydatków, dostępnością środków publicznych na rachunku, dokonywaniem wydatków i pobieraniem dochodów
Oszustwa i kradzieży	Związane ze stratą środków rzeczowych i finansowych będącą wynikiem przestępstwa lub wykroczenia.
Podlegające ubezpieczeniu	Związane ze stratami finansowymi, które mogą być przedmiotem ubezpieczenia np. ryzyko pożaru, wypadku.
Zamówień publicznych i zlecenia zadań publicznych	Związane z podejmowaniem decyzji oraz udzielaniem zamówień publicznych lub zlecaniem zadań publicznych innym podmiotom np. ryzyko naruszenia zasad, form lub trybu ustawy o zamówieniach publicznych.
Odpowiedzialności	Związane z obowiązkiem zapłaty kwot pieniężnych tytułem np. odszkodowań, odsetek karnych, kosztów procesowych.
Ryzyko dotyczące zasobów ludzkich	
Pracowników	Związane z liczebnością i kompetencjami pracowników.
BHP	Związane z bezpieczeństwem warunków pracy i wypadkami przy pracy.
Ryzyko działalności	
Regulacji wewnętrznych	Związane z istnieniem i aktualnością regulacji wewnętrznych
Organizacji i podejmowania decyzji	Związane ze strukturą organizacyjną, organizacją pracy oraz przekazywaniem obowiązków i uprawnień np. ryzyko nieprecyzyjnie określonych zakresów obowiązków, ryzyko braku formalnie powierzonych obowiązków, ryzyko nieodpowiedniej struktury organizacyjnej.
Kontroli zarządczej	Związane z funkcjonowaniem systemu kontroli zarządczej np. ryzyko niedostatecznej kontroli, ryzyko nieskutecznych mechanizmów kontrolnych.
Informacji	Związane z jakością informacji na podstawie, których podejmowane są decyzje np. ryzyko braku komunikacji w pionie i poziomie struktury organizacyjnej.
Wizerunku	Związane z wizerunkiem Urzędu oraz jednostki organizacyjnej np. ryzyko negatywnych opinii i artykułów w prasie.
Systemów informatycznych	Związane z używanymi w Urzędzie oraz jednostce organizacyjnej systemami i programami informatycznymi oraz ochroną danych w sieci np. ryzyko awarii systemu, ryzyko dostępu do danych przez nieuprawnione osoby, ryzyko niekontrolowanej modyfikacji danych.
Ryzyko zewnętrzne	
Infrastruktury	Związane z infrastrukturą np. wyposażeniem, bazą lokalową, środkami transportu i środkami łączności.
Gospodarcze	Związane z czynnikami ekonomicznymi np. kursy walut, inflacja.
Środowiska prawnego	Związane ze skomplikowaniem i zmianami prawa oraz niejednolitym orzecznictwem.

KARTA ANALIZY RYZYKA
W URZĘDZIE GMINY W NĘDZY

Cele i zadania Urzędu Gminy w Nędzy na rok.....	Komórka realizująca zadanie	Identyfikacja ryzyka	Analiza ryzyka		Kategoria ryzyka	Metoda przeciwdziałaniu ryzyku
			wpływ	prawdopodobieństwo		

.....
[dane osoby sporządzającej kartę]

.....
[data oraz podpis osoby sporządzającej kartę]

ZATWIERDZAM:

.....
(data i podpis kierownika jednostki)

ZASADY OCENY WPLYWU RYZYKA I
STOPNIA PRAWDOPODOBIEŃSTWA ZISZCZENIA SIĘ RYZYKA
W URZĘDZIE GMINY W NĘDZY

ROZDZIAŁ I
Zasady oceny wpływu ryzyka.

Wpływ ryzyka:

1. duże – zdarzenie objęte ryzykiem powoduje uszczerbek mający krytyczny lub bardzo duży wpływ na osiągnięcie celów strategicznych i na realizację kluczowych zadań – poważny uszczerbek w zakresie jakości wykonywanych zadań, poważna strata finansowa albo uszczerbek na wizerunku jednostki; z wystąpieniem zdarzenia objętego ryzykiem wiąże się długotrwały i trudny proces przywracania stanu poprzedniego,
2. średni – zdarzenie objęte ryzykiem powoduje znaczącą stratę posiadanych zasobów, ma negatywny wpływ na efektywność działania, jakość wykonywanych zadań, wizerunek jednostki,
3. mały – zdarzenie objęte ryzykiem powoduje niewielką stratę finansową, zakłócenie lub opóźnienie w wykonywaniu zadań jednostki; nie wpływa na reputację Urzędu Gminy w Nędzy; skutki zdarzenia można łatwo usunąć.

ROZDZIAŁ II
Zasady oceny stopnia prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka.

Wpływ prawdopodobieństwa:

1. duże – istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się wielokrotnie w ciągu roku,
2. średnie - istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się kilkakrotnie w ciągu roku,
3. małe istnieją uzasadnione powody by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się raz w ciągu roku lub nie zdarzy się w ciągu roku.